

Sygn. akt V CZ 2/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa O. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego w W.

przeciwko C. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 20 lutego 2018 r.,

zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Apelacyjnego we W.

z dnia 29 września 2017 r., sygn. akt I ACa .../17,

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we W. wyrokiem z dnia 3 marca 2017 r. oddalił powództwo O. Niestandaryzowanego Funduszu Inwestycyjnego w W. o zapłatę przez pozwanego C. B. kwoty 62 021,09 zł tytułem niespłaconego kredytu przyznanego mu na podstawie umowy z dnia 24 kwietnia 2008 r. zawartej z P. EFG S.A. Do rozwiązania umowy, wobec niespłacania zadłużenia w ustalonych terminach, doszło z dniem 1 grudnia 2011 r. P. wystawił w dniu 11 marca 2012 r. bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w O. z dnia 29 maja 2012 r. Następnie wszczął postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone w dniu 26 listopada 2013 r. ze względu na bezskuteczność egzekucji.

W dniu 8 października 2014 r. R. Bank Polska S.A. jako komandytariusz wniósł aportem do B. sp. z o.o. sp.k. wkład niepieniężny w postaci wymagalnych kredytów i pożyczek. Jednocześnie pomiędzy R. Bank Polska S.A. a G. Investments sp. z o.o. została zawarta umowa przeniesienia ogółu praw i obowiązków komandytariusza w spółce B. Natomiast w dniu 7 października 2014 r. G. sp. z o.o. zawarła z powodem umowę przedwstępną sprzedaży wierzytelności, zobowiązując się do zawarcia umowy przyrzeczonej przelewu wierzytelności z tytułów bankowych, przysługujących poprzednio R. Bank Polska S.A. jako pierwotnemu wierzycielowi.

Uchwałą wspólników spółki B. z dnia 24 października 2014 r. wyrażono zgodę na zmniejszenie udziału kapitałowego komandytariusza G. Investments sp. z o.o. W następstwie tej uchwały G. przysługiwało roszczenie o zwrot wniesionych wkładów. W celu zwolnienia G. z zobowiązania z umowy przedwstępnej zawartej z powodem spółka ta spełniła, za zgodą powoda, inne świadczenie. Na podstawie umowy z dnia 24 października 2014 r. spółka G. przeniosła na powoda wierzytelności względem spółki B. o zwrot części wkładów. Na podstawie tej umowy powód nabył wierzytelność wynikającą z umowy kredytowej względem pozwanego, o czym pismem z dnia 4 listopada 2014 r. powiadomił pozwanego, wzywając go jednocześnie do zapłaty całej należności w wysokości 82 574,93 zł w terminie do dnia 20 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy uznał, że wierzytelność

powoda uległa przedawnieniu, ponieważ przerwa biegu 3 - letniego terminu przedawnienia, wywołana wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, nie odnosi skutku w stosunku do wierzyciela, który nie jest bankiem. Powołał się na pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16 (OSNC 2017 nr 5, poz. 55). Termin przedawnienia liczony od wypowiedzenia umowy w dniu 1 grudnia 2011 r. upłynął 1 grudnia 2014 r, zaś pozew został złożony w dniu 28 lipca 2016 r. Do upływu terminu przedawnienia doszło także w razie przyjęcia, że wymagalność wierzytelności nastąpiła z dniem wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego w dniu 11 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we W. zaskarżonym wyrokiem uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Nie podzielił stanowiska co do upływu biegu terminu przedawnienia. Uznał, że z treści art. 509 § 2 k.c. wynika, iż wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że cesjonariusz ma mniej praw niż cedent. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16 była wiążąca jedynie w sprawie, w której przedstawione zostało do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne. Skoro zatem nie doszło do przerwania biegu przedawnienia wierzytelności w stosunku do pozwanego, a cesjonariusz wstąpił w sytuację prawną związaną z wierzytelnością będącą przedmiotem przelewu, wierzytelność nie uległa przedawnieniu, bo od umorzenia postępowania egzekucyjnego do wniesienia pozwu nie upłynął termin przedawnienia. Zaznaczył, że do przerwania biegu przedawnienia doszło także przez nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Z uwagi na to, że do oddalenia powództwa doszło na skutek uwzględnienia zarzutu przedawnienia wierzytelności, nie została rozpoznana istota sprawy, co było przyczyną uchylenia wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany w zażaleniu podniósł zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 386 § 4 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie oraz art. 509 § 2 k.c. i art. 123 § 1 pkt 4 k.c. przez błędną wykładnię. Domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie uregulowane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przewidziane zostało jako środek kontroli prawidłowości wyboru przez Sąd drugiej instancji formy rozstrzygnięcia, uchylającego zaskarżone orzeczenie i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Kontrola dokonywana przez Sąd Najwyższy ma charakter formalny, skupiający się na ocenie wystąpienia przesłanek wydania tego rozstrzygnięcia. Jeżeli orzeczenie sądu pierwszej instancji zostało uchylone z powodu nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy, badaniem objęte jest to, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował tę przyczynę, uzasadniającą wydanie orzeczenia kasatoryjnego i czy jego merytoryczne stanowisko uprawniało do podjęcia takiego rozstrzygnięcia. Poza zakresem kontroli Sądu Najwyższego pozostaje ocena zasadności żądania pozwu oraz apelacji, jak też merytoryczne badanie prawidłowości stanowiska prawnego sądu drugiej instancji. Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony przy bezpodstawnym przyjęciu, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999 Nr 1, poz. 22; z dnia 2 lipca 2015 r., V CZ 39/15, nie publ., wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 Nr 3, poz. 36 oraz z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2). Wskazuje się, że przyczyna zaniechania zbadania istoty sprawy może tkwić zarówno w pasywności sądu, jak i w błędnym przyjęciu zaistnienia przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie, jak prekluzja, przedawnienie, potrącenie, brak legitymacji, prawo zatrzymania itd. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22). W takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu

na respektowanie uprawnień stron, wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2017 r., IV CZ 130/16, nie publ.).

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji przyjmującego, że roszczenie obejmujące wierzytelność względem pozwanego uległo przedawnieniu, a zatem uchylając wyrok przyjął za podstawę objętą art. 386 § 4 k.p.c. przyczynę nierozpoznania istoty sprawy, w ramach której mieści się ta przesłanka niwecząca roszczenie. Dokonana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocena przerwy biegu terminu przedawnienia wierzytelności stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym, któremu została nadana klauzula wykonalności oraz możliwości nabywania tej wierzytelności przez podmioty niebędące bankami, przenosi na te podmioty szczególne uprawnienia, jakie przysługiwały bankom do dnia 27 listopada 2015 r., w którym weszła w życie ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo Bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1854) i uchyliła art. 97 pr. bank., chociaż wszelkie wyjątkowe regulacje powinny być poddawane restrykcyjnej interpretacji. Kontrola tego stanowiska Sądu Apelacyjnego, jako merytorycznej oceny roszczenia, nie została objęta zakresem zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Z tej przyczyny podniesione w zażaleniu zarzuty naruszenia art. 509 § 2 i art. 123 § 1 pkt 4 k.c. nie mogły być przedmiotem ani rozważań, ani decyzji Sądu Najwyższego.

Ubocznie jedynie należy zaznaczyć, że sądy zostały wyposażone w niezawisłość i swobodę orzekania, wyznaczone granicami uregulowań Konstytucji i ustaw. Mają zatem uprawnienie do samodzielnej interpretacji i stosowania przepisów prawa. Związanie wykładnią dokonaną przez sądy wyższej instancji albo Sąd Najwyższy musi wynikać z przepisu prawa, jak art. 386 § 6 oraz art. 390 § 2 k.p.c. Zajęcie jednak w procesie stosowania przepisów prawa odmiennego stanowiska od wykładni powszechnie przyjmowanej i ugruntowanej w orzecznictwie i piśmiennictwie prawniczym, wymaga przedstawienia argumentów przeciwnych w stosunku do powszechnie akceptowanych, zdalnych podważyć wypracowaną stabilność.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego wynika z art. 108 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc

jw